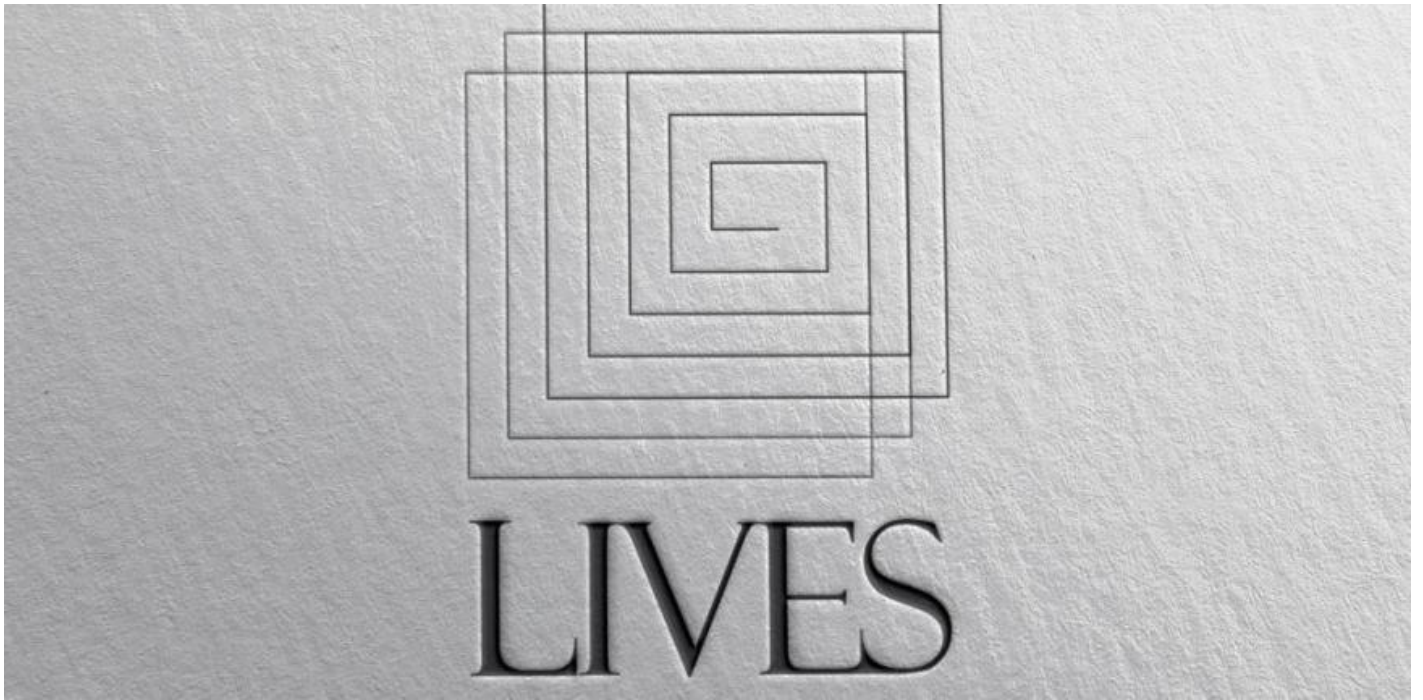

“Lives in Turkish”: Biyografinin Türkçedeki Dijital Tarihi

Boğaziçi Üniversitesi Çeviribilim Bölümü öğretim üyesi Dr. Ceyda Elgöl’ün yürütücülüğünde ilerleyen “Geç Osmanlı Döneminden Günümüze Türkçe Çeviride Biyografi” başlıklı proje kapsamında hazırlanan dijital veri tabanı erişime açıldı. 1800 yılından itibaren biyografi türünün Türkçedeki seyrini ortaya koyan bir bibliyografya sunan “Lives in Turkish” veri tabanı sadece Latin alfabesinde yazılmış Türkçe biyografileri değil, 1928 Harf Devrimi’nden önce Osmanlıca ve Ermenice alfabesinde yazılmış Türkçe biyografileri de içeriyor. Mevcut veri tabanlarının yanı sıra basılı kaynakların da taranmasıyla oluşturulan “Lives in Turkish” dijital veri tabanı, büyük verinin analizinde kullandığı görsel yöntemlerle de araştırmacılara kullanıcı dostu bir deneyim sunmayı hedefliyor.

Boğaziçi Üniversitesi Çeviribilim Bölümü öğretim üyesi Dr. Ceyda Elgöl’ün yürütücülüğünü yaptığı ve Boğaziçi Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü yüksek lisans ve doktora öğrencileri **Eyüp Tugay Bahar** ve **Fatih Aşan**’ın araştırmacı, Çeviribilim Bölümü lisans öğrencileri **Belemir Topçuoğlu** ve **Berfin Su Kazaklı**’nın da asistan olarak yer aldığı “**Geç Osmanlı Döneminden Günümüze Türkçe Çeviride Biyografi**” başlıklı proje 2019 yılında başlamıştı. Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) tarafından da desteklenen projenin amacı, büyük verinin analizi ve haritalandırma gibi dijital dönüşüm yöntemlerinden yararlanarak biyografi türünün Türkçedeki seyri üzerine kapsamlı bir veri tabanı oluşturmak. Geçtiğimiz yıl

proje hakkında ayrıntılı bir [söyleşi](#) de gerçekleştirmiş olduğumuz Dr. Ceyda Elgöl, proje kapsamında kullanıcıların erişimine açılan [“Lives in Turkish”](#) veri tabanı hakkında şu bilgileri paylaştı:

Biyografinin Türkçedeki 200 yıllık serüveni bir tık uzakta!

“Önümüzdeki yıl geliştirmeye devam edeceğimiz veri tabanı erken 19. yüzyıldan günümüze Türkçe yayınlanmış telif ve çeviri biyografik eserlerin referans bilgilerinin yanı sıra kitap kapakları, özet, içindikiler, biyografik anlatı türü, tanıtım yazıları, yeniden çeviriler ve sonraki baskılar gibi üst veriler de içeriyor. Ayrıca Türkçede hayat hikâyesi sunulmuş biyografi kişileri hakkında da bilgiler içeriyor.”

Geliştirilmiş arama fonksiyonlarıyla benzerlerinden ayrılıyor

“*Lives in Turkish* veri tabanı geliştirilen arama fonksiyonlarıyla benzer çevrimiçi kataloglar arasında öne çıkıyor. Kullanıcılar veriyi hem yayın yılı, hangi koleksiyonda yer aldığı (örn. çeviri, telif, belirsiz), orjinal dili, biyografik anlatı türü gibi çeşitli yayın özellikleri; hem de biyografi kişinin yaşadığı coğrafya, dönem, faaliyet alanı gibi parametreler dâhilinde filtreleyebiliyor.”

Biyografi türü araştırmacılarına yönelik görselleştirilmiş veriler

“Bu projede elimizdeki veriyi çeşitli veri görselleştirme yöntemleriyle daha erişilebilir kılmayı da hedefledik. Bu görselleştirmeler sayesinde biz de verinin gelişimini farklı açılardan gözlemleyebildik. Örneğin biyografi kişileri, eserlerin yayın yılı, çevirilerin kaynak dilleri gibi bilgileri interaktif grafiklere döktük. Böylece biyografi araştırmacıları türün Türkçedeki artzamanlı gelişimini görsel olarak da takip edebilecek.”

“Digital Humanities” yöntemleriyle zenginleşecek

“Veri tabanına önümüzdeki aylarda başlıklar, yazarlar ve biyografi kişileri üzerine ‘digital storytelling’ yöntemlerini kullanarak yapacağımız görselleştirmeleri de eklemeyi düşünüyoruz. Görselleştirmeleri veri tabanındaki ‘dataviz’ başlıklı portalda sunuyoruz, bu portal aslında ‘digital humanities’ alanının sunduğu araçları verimiz üzerinde test edebildiğimiz bir lab gibi düşünülebilir.”

“*Lives in Turkish* veri tabanına <https://www.livesinturkish.com/> linkinden ya da Boğaziçi Üniversitesi Kütüphanesi veri tabanı [portalından](#) ulaşmak mümkün.

